

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2013. OECD Indicators

Summary in Czech

Read the full book on: 10.1787/eag-2013-en

Pohled na vzdělávání v roce 2013 v ukazatelích OECD

Přehled v českém jazyce

Vzdělání a kvalifikace v době krize

V letech 2008 až 2011 došlo ve většině zemí zahrnutých do tohoto vydání Pohledu na vzdělávání v roce 2013 k prudkému nárůstu míry nezaměstnanosti, která od té doby zůstává vysoká. Nezaměstnanost a částečná zaměstnanost, způsobené celosvětovou hospodářskou krizí, zasáhly především mladé lidi. V roce 2011 dosáhl průměrný počet mladých lidí ve věku 15 až 29 let, kteří nepracovali, nestudovali ani se jinak nepřipravovali na výkon povolání (tzv. skupina NEET), v zemích OECD 16 %; ve věkové skupině 25 až 29 let do skupiny NEET spadalo 20 % mladých lidí. V některých zemích jsou tyto údaje ještě mnohem vyšší a ukazují, že zde nestuduje ani nepracuje více než každý třetí mladý člověk ve věku mezi 25 a 29 lety (ukazatel C5). Tito mladí lidé musejí platit vysokou cenu za krizi, která bude mít dlouhodobý dopad na jejich kvalifikaci, pracovní morálku i sociální integraci, přestože za ni nemohou.

Kvalitní vzdělání se stále cení

Úroveň dosaženého vzdělání má na zaměstnatelnost obrovský vliv, a krize tento fenomén ještě více posiluje. V roce 2011 v zemích OECD mělo průměrně 4,8 % nezaměstnaných vysokoškolské vzdělání, zatímco nezaměstnaných bez středoškolského vzdělání bylo 12,6 %. V letech 2008 až 2011 se rozdíl v nezaměstnanosti mezi osobami s nižší úrovní vzdělání a osobami s vyšší úrovní vzdělání prohloubil: u osob s nízkým stupněm dosaženého vzdělání se míra nezaměstnanosti ve všech věkových skupinách zvýšila téměř o 3,8 procentního bodu, zatímco u osob s vysokým stupněm dosaženého vzdělání to bylo pouze 1,5 procentního bodu (ukazatel A5).

Kvalitní vzdělání tvoří u mladých lidí cennou pojistku proti nedostatku pracovních zkušeností, a to dokonce i v průběhu krize: v roce 2011 dosáhl v zemích OECD průměrný počet nezaměstnaných mladých lidí ve věku mezi 25 a 34 lety bez středoškolského vzdělání 18,1 % oproti 8,8 % ve věkové kategorii 55 až 64 let. Ve skupině mladých lidí ve věku 25 až 34 let bez vysokoškolského vzdělání pak průměrná nezaměstnanost dosáhla 6,8 % oproti 4,0 % ve věkové skupině 55 až 64 let s podobnou úrovní vzdělání (ukazatel A5).

Přestože se na schopnosti země zabránit nárůstu nezaměstnanosti mladých lidí v době krize podílí celá řada faktorů, jedním z nejdůležitějších je pravděpodobně způsob, jakým institucionální uspořádání přechodu mezi vzděláním a prací usnadňuje mladým lidem nástup do zaměstnání. Země, které mají vyšší než průměrný (32 %) podíl absolventů odborných učilišť a škol, jako například Rakousko, Česká republika, Německo či Lucembursko, byly schopny udržet zvýšení míry nezaměstnanosti v této věkové skupině pod 8 procentními body. Naopak v zemích jako Řecko, Irsko či Španělsko, kde vyšší odborné středoškolské vzdělání absolvuje méně než 25 % mladých lidí, došlo ve věkové skupině osob ve věku 25 až 34 let pouze se středoškolským vzděláním ke zvýšení míry nezaměstnanosti o 12 a více procentních bodů (ukazatele A1 a A5).

Spojitosť mezi vzděláním a příjmem zůstává silná

Úroveň dosaženého vzdělání neovlivňuje pouze zaměstnatelnost, ale má vliv také na příjem plynoucí ze zaměstnání. Relativní příjmy dospělých s vysokoškolským vzděláním jsou v průměru více než 1,5krát vyšší než

u dospělých s vyšším středoškolským vzděláním, přičemž lidé bez vyššího středoškolského vzdělání vydělávají v průměru o 25 % méně než jejich vrstevníci, kteří této úrovni vzdělání dosáhli. Krize tuto rozdílu v příjmech ještě prohloubila: v roce 2008 činil v zemích OECD průměrný rozdíl v příjmech plynoucích ze zaměstnání mezi osobami s nízkou úrovní vzdělání a osobami s vysokou úrovní vzdělání 75 %, přičemž v roce 2011 se dokonce zvýšil na 90 % (ukazatel A6).

Rozdíl mezi příjmy osob s nižší a s vyšší úrovní dosaženého vzdělání má tendenci zvyšovat se s věkem, stejně jako vyšší výdělky absolventů vysokých škol. Ve věkové skupině mezi 25 a 34 lety dosahují osoby bez středoškolského vzdělání průměrně 80 % výdělku svých vrstevníků se středoškolským vzděláním, zatímco osoby ve věku 55 až 64 let, které nedosáhly středoškolského vzdělání, vydělávají pouze 72 % příjmu svých vrstevníků se středoškolským vzděláním. Zároveň také dospělý ve věku 25 až 34 let s vysokoškolským vzděláním vydělává v průměru o 40 % více než stejně starý dospělý, jenž má pouze středoškolské vzdělání, zatímco ve věkové skupině 55 až 64 let vydělává o 76 % více (ukazatel A6). Titul udělený institucí, která poskytuje vyšší vzdělání, se v dlouhodobém horizontu jednoznačně vyplácí.

Další zjištění

- V roce 2011 se v zemích OECD vzdělávalo 84 % mladých lidí z věkové skupiny 15 až 19 let a počet studujících ve věku 20 až 29 let vzrostl z 22 % v roce 2000 na 28 % v roce 2011 (ukazatel C1). V důsledku toho se podíl lidí s vysokoškolským vzděláním zvýšil mezi roky 2000 a 2011 o více než 10 procentních bodů. V zemích OECD v roce 2011 přitom vysokoškolského vzdělání dosáhlo 39 % lidí ve věku 25 až 34 let (ukazatele A1, A3 a A4).
- Krize měla dopad také na učitele. V letech 2000 až 2011 se platy učitelů ve většině zemí s dostupnými údaji reálně zvýšily. V některých zemích však v letech 2009 až 2010 v důsledku fiskálních omezení zavedených v reakci na hospodářský pokles došlo k jejich snížení či zmrazení. A ani v těch nejlepších dobách nemůže většina učitelů svými platy konkurovat podobně vzdělaným pracovníkům z jiných oblastí (ukazatel D3).
- Většina dětí v zemích OECD se nyní začíná formálně vzdělávat ještě před dovršením věku pěti let. V zemích OECD se v předškolním věku vzdělává osm čtyřletých dětí z deseti (82 %); v Belgii, Francii, na Islandu, v Itálii, Norsku, Španělsku a Švédsku je všeobecné vzdělávání zahájeno již ve věku 3 let (u více než 90 % dětí; ukazatel C2).
- Údaje také ukazují velkou oblibu studia v zahraničí, a to zejména mezi studenty z Asie. V roce 2011 se do studijních programů mimo zemi své státní příslušnosti přihlásilo 4,3 milionu vysokoškolských studentů. Nejvyšší podíl vysokoškolských studentů ze zahraničí přitom mají (v sestupném pořadí) Austrálie, Velká Británie, Švýcarsko, Nový Zéland a Rakousko. Počet zahraničních studentů studujících na vysokých školách v zemích OECD byl přitom téměř trojnásobný v porovnání s počtem občanů ze zemí OECD studujících v zahraničí (ukazatel C4).
- Pohled na vzdělávání v roce 2013 také vůbec poprvé zvažuje vztah mezi vzděláním a dvěma sociálními důsledky: obezitou a kouřením. Není asi překvapením, že podle těchto údajů je u dospělých s vysokým vzděláním menší pravděpodobnost, že budou obézní a budou kouřit, než u dospělých s nižší úrovní vzdělání (ukazatel A8).

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Education at a Glance 2013. OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2013-en